

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 kwietnia 2019 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXII Wydział

Sąd Unijnych Znaków Towarowych i Wzorów Wspólnotowych

w składzie następującym:

Przewodniczący SSO Beata Piwowarska

Protokolant asystent sędziego Adrianna Głowczyńska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 25 marca 2019 r. w Warszawie

sprawy z powództwa **W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu, K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie**
oraz **P. S.A. z siedzibą w Poznaniu**

przeciwko **PPHU H. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie, H. spółce**
z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie oraz **„H. S.A. z siedzibą w Lublinie**
o ustalenie

1. oddala powództwo;
2. zasądza od W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu na rzecz PPHU H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie kwotę 1.217 (tysiąc dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
3. zasądza od W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu na rzecz H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie kwotę 1.217 (tysiąc dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
4. zasądza od W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu na rzecz „H. S.A. z siedzibą w Lublinie kwotę 1.217 (tysiąc dwieście siedemnaście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;

5. zasądza od K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie na rzecz PPHU H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
6. zasądza od K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie na rzecz H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
7. zasądza od K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie na rzecz „H. S.A. z siedzibą w Lublinie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
8. zasądza od P. S.A. z siedzibą w Poznaniu na rzecz PPHU H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
9. zasądza od P. S.A. z siedzibą w Poznaniu na rzecz H. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego;
10. zasądza od P. S.A. z siedzibą w Poznaniu na rzecz „H. S.A. z siedzibą w Lublinie kwotę 1.200 (tysiąc dwieście) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE WYROKU

16 listopada 2018 r. W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu, K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie oraz P. S.A. z siedzibą w Poznaniu wniosły o ustalenie, na podstawie art. 189 k.p.c. w zw. z art. 284 pkt 2 p.w.p., że **podmiotem prawa z rejestracji znaku towarowego „Herbapol”** zarejestrowanego pod numerem R.000312 z pierwszeństwem od dnia 28 września 1984 r. dla następujących towarów: preparaty farmaceutyczne, olejki eteryczne, kosmetyki, pieprz, przyprawy, syropy i inne preparaty do przygotowywania napojów są: W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu, P. S.A. z siedzibą w Poznaniu, K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie, „H. S.A. z siedzibą w Lublinie oraz H. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie, a także o zasądzenie na ich rzecz od pozwanych zwrotu kosztów postępowania. (k.2-756)

W piśmie procesowym datowanym na 13 lutego 2019 r. powódki wystąpiły z nowym roszczeniem (obok dotychczasowego) o ustalenie, że PPHU H. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie nie jest podmiotem prawa z rejestracji słownego znaku towarowego „Herbapol” zarejestrowanego pod numerem R.000312 z pierwszeństwem od dnia 28 września 1984 r. dla następujących towarów: preparaty farmaceutyczne, olejki eteryczne, kosmetyki, pieprz, przyprawy, syropy i inne preparaty do przygotowywania napojów. (k.1810-1813) Na rozprawie w dniu 18 marca 2019 r. pełnomocnicy powódek oświadczyli, że dochodzone roszczenia są od siebie niezależne, są świadomi, że uwzględnienie powództwa w zakresie pkt 2. i oddalenie go w pkt 1. doprowadzi do sytuacji, w której brak będzie uprawnionego do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. Nie wskazali jaki interes prawny mają powódki w takim rozstrzygnięciu. (k.1968)

PPHU H. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Warszawie wniosła o odrzucenie pozwu, ewentualnie oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. (k.802-1001)

H. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie i „H. S.A. z siedzibą w Lublinie wniosły o odrzucenie pozwu, ewentualnie oddalenie powództwa i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania. (k.1002-1341)

Postanowieniem wydanym w dniu 18 marca 2019 r. Sąd odmówił odrzucenia pozwu. (k.1969)

W piśmie procesowym datowanym na 25 marca 2019 r. powódki dokonały kolejnej zmiany przedmiotowej powództwa występując z żądaniem ewentualnym - na wypadek nieuwzględnienia

przez Sąd roszczenia o ustalenie że podmiotem prawa z rejestracji znaku towarowego „Herbapol” R.000312 są: W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu, P. S.A. z siedzibą w Poznaniu, K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie, „H. S.A. z siedzibą w Lublinie oraz H. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie - o ustalenie, że podmiotem prawa z rejestracji znaku towarowego „Herbapol” zarejestrowanego pod numerem R.000312 z pierwszeństwem od 28 września 1984 r. dla następujących towarów: preparaty farmaceutyczne, olejki eteryczne, kosmetyki, pieprz, przyprawy, syropy i inne preparaty do przygotowywania napojów są:

- (1) W. S.A. z siedzibą we Wrocławiu, której przysługuje 1/8 udziału w tym prawie,
- (2) P. S.A. z siedzibą w Poznaniu, której przysługuje 1/8 udziału w tym prawie,
- (3) K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie, której przysługuje 1/8 udziału w tym prawie,
- (4) „H. S.A. z siedzibą w Lublinie, której przysługuje 1/2 udziału w tym prawie,
- (5) H. spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w Pruszkowie, której przysługuje 1/8 udziału w tym prawie. (k.1987-1991)

Pozwane wniosły o oddalenie tak sformułowanego powództwa. (k.2016)

Sąd ustalił:

P. S.A. z siedzibą w Poznaniu, Wrocławskie Z. S.A.” z siedzibą we Wrocławiu oraz K. w Krakowie S.A. z siedzibą w Krakowie należą do jednych z najstarszych i najbardziej cenionych w P. przedsiębiorstw zielarskich. Działalność powódki ad 3 w branży farmaceutycznej sięga 1869 roku, powódki ad 1 1952 roku, a powódki ad 2 1951 roku. (dowód: materiały informacyjne i reklamowe k.225-293, 325-356) Poprzednicy prawni powódek oraz pozwanej ad 3, a następnie one same, nieprzerwanie od 1959 roku używają oznaczenia odróżniającego **HERBAPOL** jako elementu firm i nazw przedsiębiorstw, wypracowując wspólnie jego pozycję na rynku. Na przestrzeni lat dostosowywały oznaczenie do swoich potrzeb pod względem postaci graficznej, wkomponowania dodatkowych elementów i umiejscowienia na towarach. (bezsporne)

Zarządzeniem Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu z 27 stycznia 1959 r. utworzone zostało Zjednoczenie Przemysłu Spożywczego, którego członkom (zarządzeniami Ministra Przemysłu Spożywczego i Skupu z 12 czerwca 1959 r.) nadano nazwy „Herbapol” (H. Poznań zarządzeniem nr 385, H. Wrocław zarządzeniem nr 382, H. Kraków zarządzeniem nr 381). Po likwidacji Zjednoczenia w 1982 r. jego członkowie działali na rynku samodzielnie jako przedsiębiorstwa państwowe. (dowód: zarządzenie nr 382 k.216, wyciąg z monografii branży zielarskiej k.218-223, zeznania stron k.1968) Oznaczenie słowne **HERBAPOL** było przez powódki intensywnie używane, samodzielnie lub w kombinacjach, odpowiednio ze słowami: „Poznań”, „Wrocław”, „Kraków” lub z grafiką, na szyldach, w materiałach promocyjno-reklamowych, na opakowaniach produktów, na ulotkach, wizytówkach, papierze firmowym, w korespondencji, w obrocie, w prasie, w publikacjach itp. (dowód: przykłady używania oznaczenia na opakowaniach produktów k.295-323, 329-350,)

Umową zawartą w dniu 20 kwietnia 1982 r. przedsiębiorstwa państwowe: B. w Białymstoku, B. w Bydgoszczy, G. . w Gdańsku, K. " w Krakowie, L. w Lublinie, Ł. w Łodzi, P. w Poznaniu, W. w Pruszkowie, W. we Wrocławiu, P. w Kłęce, Zielarski O. w Szczekarkowicach, Zie-larski Ośrodek Doświadczalny „H. w Strykowie, Z. w Nowym Dworze, Z. w Dębach Szlacheckich utworzyły stanowiące platformę ich współpracy Zrzeszenie Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H. Umowa określała m.in. organy, przedmiot działania i cele zrzeszenia oraz środki niezbędne do ich realizacji. (dowód: umowa k.358-362, wyciąg z monografii branży zielarskiej k.218-223)

§ 5 statutu przewidywał, że Zrzeszenie może prowadzić działalność usługową zgodnie z uchwałami rady, wyłącznie na rzecz zrzeszonych członków, działalność ta nie może mieć charakteru produkcyjnego i nie może być zorganizowana w formie przedsiębiorstwa. Zgodnie z § 7 statutu, celem Zrzeszenia było prowadzenie na rzecz jego członków działalności usługowej polegającej na organizowaniu ich współpracy w ramach statutowego przedmiotu działania dla zapewnienia im możliwości realizowania zadań społeczno-gospodarczych przez: wszechstronne i maksymalne wykorzystanie oraz rozszerzenie krajowej bazy surowców zielarskich, realizowanie wzajemnie uzgodnionej polityki gospodarczej w zakresie rozwoju działania przedsiębiorstw stosownie do potrzeb rynku krajowego i eksportu. Organem zarządzającym, zgodnie z § 14, była rada zrzeszenia, w której każdy członek miał równą pozycję pod względem reprezentacji (dwuosobowej - dyrektor przedsiębiorstwa i przedstawiciel rady pracowniczej) i prawa głosu (każdy członek rady jeden głos). Rada miała m.in. dbać o właściwe funkcjonowanie Zrzeszenia, nienaruszalność istotnych interesów jego członków (§ 16 pkt. 11 statutu) oraz rozpatrywać spory powstałe między członkami, a także inicjować uprawnienia zapewniające stały rozwój zrzeszonych przedsiębiorstw (§ 17 pkt. 1). (dowód: statut zrzeszenia k.364-374)

28 września 1984 r. Zrzeszenie złożyło w Urzędzie Patentowym podanie o zarejestrowanie znaku słownego **HERBAPOL** dla towarów z klas klasyfikacji nicejskiej: 3, 5, 30, 32: preparaty farmaceutyczne, olejki eteryczne, kosmetyki; pieprz, przyprawy, syropy i inne preparaty do przygotowywania napojów (nr zgłoszenia Z.082328 wsp.). (dowód: podanie k.376-377) W dniu 15 lipca 1986 r. Urząd Patentowy RP wydał decyzję o rejestracji znaku słownego **HERBAPOL** dla zgłoszonych towarów i wpisał go do rejestru wspólnych znaków towarowych pod numerem R.000312. Jako uprawnionego wpisano Zrzeszenie, a jako rodzaj i zakres działania przedsiębiorstwa: związek przedsiębiorstw państwowych. Zrzeszenie figurowało także jako uprawniony do znaku towarowego w świadectwie ochronnym nr 312. (dowód: decyzja k.379, świadectwo ochronne k.380-382)

Po zmianie ustroju społeczno-politycznego w 1989 r. zrzeszenia przedsiębiorstw państwowych uległy likwidacji. Zrzeszenie Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H. zostało zlikwidowane 28 maja 1989 r. ze skutkiem na dzień 31 sierpnia 1989 r., na mocy art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 24 lutego 1989 r. o niektórych warunkach konsolidacji gospodarki narodowej oraz o zmianie niektórych ustaw. Ustawa ta przewidywała w art. 9 ust. 2 możliwość utworzenia przez podmioty należące do zrzeszenia spółki handlowej lub innej struktury organizacyjnej przewidzianej prawem, która mogła być wpisana do rejestru o ile nie naruszała przepisów o przeciwdziałaniu praktykom monopolistycznym. Ustawa nie wskazywała żadnego podmiotu przejmującego prawa i obowiązki likwidowanego zrzeszenia. (bezsporne) Majątek Zrzeszenia Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H.” został

rozliczony uchwałą nr 84 podjętą przez Radę w dniu 23 maja 1989 r., która nie obejmowała prawa do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. (dowód: uchwała k.951)

W 1989 r. wszystkie przedsiębiorstwa używające znaku **HERBAPOL** były zainteresowane jego dalszym używaniem oraz ochroną na dotychczasowych zasadach. W związku z planowaną likwidacją Zrzeszenia w dniu 7 grudnia 1988 r. Gdańskie, Krakowskie, Lubelskie i Warszawskie Zakłady Zielarskie „H.” zwróciły się do Urzędu Patentowego z prośbą o przedłużenie ochrony dla tych przedsiębiorstw. 31 stycznia 1989 r. Urząd skierował do Zrzeszenia pismo z prośbą o wskazanie pozostałych podmiotów mających prawo używania znaku wspólnego. W odpowiedzi na nie Zrzeszenie wskazało: Wrocławskie Zakłady Zielarskie „H.” we Wrocławiu, Poznańskie Zakłady Zielarskie „H.” w Poznaniu, Krakowskie Zakłady Zielarskie „H.” w Krakowie, Lubelskie Zakłady Zielarskie „H.” w Lublinie, Warszawskie Zakłady Zielarskie „H.” w Pruszkowie, Białostockie Zakłady Zielarskie „H.” w Białymstoku, Bydgoskie Zakłady Zielarskie „H.” w Bydgoszczy, Gdańskie Zakłady Zielarskie „H.” w Gdańsku, Łódzkie Zakłady Zielarskie „H.” w Łodzi, Przemysłowo-Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Kłęce, Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie „H.” w Strykowie, Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Dębach Szlacheckich, Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Szczekarkowie, Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Nowym Dworze. Jednocześnie stwierdziło: *Ponieważ wszystkie przedsiębiorstwa Zrzeszenia „H.” przystąpiły do Spółki i chcą one zachować prawo do korzystania ze znaku „Herbapol”, po załatwieniu formalności związanych z rejestracją spółki, wystąpimy o przerejestrowanie znaku.* (dowód: wniosek k.386-387, pismo Urzędu Patentowego k.389, odpowiedź Zrzeszenia k.391)

Pismem z dnia 28 sierpnia 1989 r. Zrzeszenie poinformowało Sąd Rejonowy dla Warszawy-Pragi w Warszawie Wydział VII Cywilny dla spraw rejestrowych o jego likwidacji z dniem 31 sierpnia 1989 r. oraz o utworzeniu przez nie i zgrupowane w nim przedsiębiorstwa spółki z ograniczoną odpowiedzialnością Przedsiębiorstwo Produkcyjne, Usługowe i Handlowe „Herbapol” z siedzibą w Warszawie. (dowód: pismo k.384) Została ona utworzona 17 marca 1989 r. przez wszystkich ówczesnych członków Zrzeszenia, którzy objęli od 9 do 15 ze 135 udziałów w kapitale zakładowym:

Wspólnicy	Liczba udziałów	% udziałów w kapitale zakładowym
Poznańskie Zakłady Zielarskie „H.”	15	11,(1) %
Lubelskie Zakłady Zielarskie „H.”	15	11,(1) %
Łódzkie Zakłady Zielarskie „H.”	13	9,62 %
Wrocławskie Zakłady Zielarskie „H.”	12	8,(8) %
Warszawskie Zakłady Zielarskie „H.”	11	8,14 %
Białostockie Zakłady Zielarskie „H.”	9	6,(6) %
Przemysłowo Rolne Zakłady Zielarskie „H.I” w Kłęce	9	6,(6) %
Bydgoskie Zakłady Zielarskie „H.I”	9	6,(6) %
Gdańskie Zakłady Zielarskie „H.”	9	6,(6) %
Krakowskie Zakłady Zielarskie „H.” w Krakowie	9	6,(6) %
Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie „H.I” w Strykowie	9	6,(6) %
Rolne Zakłady Zielarskie „H.I” w Szczekarkowie	6	4,(4) %
Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Nowym Dworze	3	2,(2) %
Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie „H.I” w Dębach Szlacheckich	3	2,(2) %

Centrala Handlu Zagranicznego „R.”	3	2,(2) %
Łącznie:	135	100%

(dowód: umowa spółki k.394-402, odpis z RHB k.416-420) Wysokość udziałów gwarantowała wszystkim wspólnikom zrównoważony wpływ na działalność spółki, która miała wystąpić o „przerejestrowanie” wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 na jej rzecz.

W ciągu kilkunastu lat po prywatyzacji tych przedsiębiorstw wiele z nich uległo likwidacji, a ich prawa do znaku R.312 wygasły. Były to: „H.I” Białystok S.A. w Białymstoku, „H.” S.A. w Łodzi, „H.” spółka z o.o. w Gdańsku, Bydgoskie Zakłady Zielarskie „H.” spółka z o.o. w Bydgoszczy, Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Szczekarkowie, Rolne Zakłady Zielarskie „H.” w Nowym Dworze, Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie „H.” w Dębach Szlacheckich i Centrala Handlu Zagranicznego „R.” w Warszawie. (dowód: ogłoszenie w MSiG nr 11/2001, poz. 9366 oraz ogłoszenie w MSiG nr 184/2008, poz. 166434 w przedmiocie likwidacji Centrali Handlu Zagranicznego „R.” w Warszawie k.657; decyzja o likwidacji przedsiębiorstwa Rolne Zakłady Zielarskie w Szczekarkowie i przekazaniu mienia Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa k.659-662; decyzja o likwidacji przedsiębiorstwa Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie w Dębach Szlacheckich i przekazaniu mienia Agencji Własności Rolnej Skarbu Państwa k.664-670; ogłoszenie w MSiG nr 238/2005, poz. 14160 o likwidacji Bydgoskich Zakładów Zielarskich „H.” Sp. z o.o. 672; ogłoszenie w MSiG nr 176/2007, poz. 143101 o likwidacji „H.” Białystok S.A. k.674; ogłoszenie w MSiG nr 59/2008, poz. 33858 o likwidacji „H. S.A. k.676; ogłoszenie w MSiG nr 63/2008, poz. 35995 o likwidacji „H. ” spółki z o.o. k.678, zarządzenie Wojewody (...) nr (...) z 9/07/1996 r. k.1311-1314, umowa spółki k.1315-1323)

Rolno-Przemysłowe Zakłady Zielarskie „S. ” spółka z o.o. i H. Klęka S.A. (obecnie: P. S.A.) zaprzestały używania znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 co najmniej w 1999 r. Zgodnie z przyjętym w 1991 r. regulaminem, przedsiębiorstwa występujące z PPHU H. traciły prawo do używania znaku wspólnego. (dowód: umowy sprzedaży udziałów w PPHU H. k.680-687, regulamin k.431-435)

Następstwo prawne powódki ad 3 w stosunku do przedsiębiorstwa państwowego Poznańskie Zakłady Zielarskie „H. ” wynika z prywatyzacji bezpośredniej. (dowód: zarządzenie Wojewody (...) nr (...) z 20/04/1994 r. poprzez jego likwidację w trybie art. 37 ust. 2 w zw. z art. 37 ust. 1 pkt. 3 ustawy z 13/07/1990 r. o prywatyzacji przedsiębiorstw państwowych, decyzja Wojewody (...) nr (...) z 30/12/1994 r. k.689-690) 30 grudnia 1994 r. została zawarta przez powódkę ad 3 umowa o oddanie do odpłatnego używania mienia Skarbu Państwa, której przedmiotem, zgodnie z § 2 ust. 1, było przedsiębiorstwo jako zespół składników materialnych i niematerialnych w rozumieniu art. 55¹ k.c. pod nazwą: Poznańskie Zakłady Zielarskie „H.” w Poznaniu. Na mocy § 3 przedsiębiorstwo oddano do używania powódce ad 3 na czas określony do dnia 31 grudnia 2004 r., z możliwością nabycia go na własność i to nawet przed upływem terminu obowiązywania umowy po dokonaniu spłaty wartości przedmiotu umowy. (dowód: decyzja Wojewody (...) nr (...) z 30/12/1994 r. k.689-690, umowa z 30/12/1994 r. k.692-739) 27 sierpnia 1998 r. strony dokonały zmiany umowy dodając § 14 ust. 5, zgodnie z którym Skarb Państwa mógł przenieść na powódkę ad 3 własność przedmiotu umowy - zlikwidowanego przedsiębiorstwa państwowego Poznańskie Zakłady Zielarskie „H.”, po zapłaceniu przez nią co najmniej 1/3 należności wynikającej z umowy. Umową z 27 sierpnia 1998 r. powódka ad 3

nabyła od Skarbu Państwa na własność zlikwidowane przedsiębiorstwo, w tym prawo używania wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. (dowód: zmiana umowy k.741-745) Analogicznie w prawa poprzedników wstąpiły powódki ad 1 i 2. (dowód: zarządzenie nr 171 z 13/09/1994 r. k.747-752 i decyzja nr 25 z 1/12/1994 r. Wojewody (...) k.754, decyzja nr (...) Wojewody (...) z dnia 1/03/1997 r. k.756), a także pozwana ad 3. (dowód: decyzja Wojewody (...) o likwidacji LZZ „H.” z 30/09/1992 r. k.1268, statut spółki k.1269-1288, umowa sprzedaży nieruchomości z 31/03/1994 r. k.1290-1309)

Obecnie wspólnikami spółki PPHU H. uprawnionymi do używania znaku R.312 są: Wrocławskie Zakłady Zielarskie „H.I” S.A. z 17 udziałami, Poznańskie Zakłady Zielarskie „H.” S.A. z 19 udziałami, Krakowskie Zakłady Zielarskie „H.” w Krakowie S.A. z 9 udziałami, „H.” S.A. i H. spółka z o.o. (dowód: odpisy z rejestru przedsiębiorców KRS k.101-115, 120-133, 138-157, 161-174, 176-185, 187-214) W wyniku zmian kapitałowych doszło do zwiększenia udziałów „H. S.A. z 15 (11% kapitału zakładowego) do 79. Pozwana ad 3 jest też wyłącznym wspólnikiem spółki H. dysponującej 11 udziałami, co daje jej łącznie 90 udziałów w kapitale zakładowym i niemal 67% (2/3) głosów w Zgromadzeniu Wspólników PPHU H. . (dowód: umowy z 2/06/1998 r. k.680-682 i z 30/06/1998 r. k.1325-1340, odpis z KRS k.793-796)

Przedmiotem działalności spółki PPHU H. , zgodnie z § 5 aktu założycielskiego, była *działalność wytwórcza, usługowa, handlowa oraz badawczo-rozwojowa w zakresie przemysłu zielarskiego, obrotu ziołami i produktami ze składnikiem ziołowym oraz środkami produkcji i ochrony ziół*. W § 5 ust. 2 wskazano, że *Wspólnicy mają pierwszeństwo w zbywaniu swojej produkcji za pośrednictwem spółki w kraju i za granicą, w nabywaniu sprzedawanych, wytwarzanych i importowanych przez spółkę produktów, a także korzystaniu z wszelkich usług świadczonych przez spółkę oraz ze środków spółki dla realizacji wspólnych przedsięwzięć*. W umowie spółki nie znalazły się postanowienia dotyczące znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. Wg jej § 8 pkt. 2, *udziały pieniężne pokrywające cały kapitał zakładowy zostały wpłacone*. Dopiero 21 kwietnia 1998 r. umowa spółki została zmieniona w ten sposób, że został do niej wprowadzony zapis: *§ 5.1. Spółka jest właścicielem wspólnego znaku towarowego „HERBAPOL” i prowadzi sprawy związane z ochroną prawną tego znaku oraz sprawuje nadzór oraz kontrolę nad prawidłowością jego używania. 2. Zadania wynikające z pkt 1. Spółka realizuje na podstawie Regulaminu Używania Wspólnego Znaku Towarowego „HERBAPOL”, zatwierdzonego przez Zgromadzenie Wspólników*. Dyrektorem Zarządu PPHU H. został J.P., który był uprzednio dyrektorem Zrzeszenia. (dowód: umowa spółki k.394-402, tekst jednolity umowy k.404-414, kopia odpisu z Rejestru Handlowego dz. B Nr 1831 k.410-418, postanowienie o wpisie k.419-420, zmiany umowy k.1125-1128, 1130-1144)

Nawiązując do pisma Zrzeszenia z 21 lutego 1989 r., w którym zastrzeżono złożenie takiego wniosku, pismem datowanym na 30 czerwca 1989 r. spółka PPHU H. zwróciła się do Urzędu Patentowego RP o przerejestrowanie na nią „znaku firmowego Herbapol”. W uzasadnieniu wniosku wskazano, że Zrzeszenie „Herbapol” zostało nakazowo zlikwidowane, a wszystkie przedsiębiorstwa w nim zrzeszone weszły w skład spółki pod nazwą Przedsiębiorstwo Produkcyjne, Usługowe i Handlowe „Herbapol”. Do wniosku dołączono: akt notarialny, wypis z rejestru, decyzję sądu o wpisie do rejestru przedsiębiorców. (dowód: wniosek k.422) Postanowieniem wydanym 18 marca 1990 r. Urząd wykreślił wpis *Zrzeszenie Przedsiębiorstw Przemysłu Zielarskiego „H.”* oraz *Warszawa, P.* w rejestrze

wspólnych znaków towarowych pod nr R.312 i wpisał w to miejsce *Przedsiębiorstwo Produkcyjne, Usługowe i Handlowe „H.” Spółka z o.o.* oraz *Warszawa, P..* (dowód: postanowienie k.424) Spółka nie była następcą prawnym Zrzeszenia pod tytułem ogólnym, nie zawarła także ze Zrzeszeniem umowy o nabyciu prawa ochronnego do znaku R.312 w wymaganej formie pisemnej z datą pewną. (obciążający pozwaną ad 1 brak dowodu przeciwnego) PPHU H. została jednak ujawniona w rejestrze znaków towarowych Urzędu Patentowego jako uprawniona do znaku wspólnego R.312. (dowód: wyciąg z rejestru UP RP k.425-426)

Pismem datowanym na 15 maja 1991 r. Urząd Patentowy wezwał spółkę PPHU H. do przedłożenia regulaminu używania znaku wspólnego zgodnie z art. 33 ustawy o znakach towarowych z 1985 r. Regulamin taki został uzgodniony przez wszystkich wspólników, przyjęty przez nich na zgromadzeniu i przesłany do Urzędu 15 października 1991 r. W uchwale podjętej przez Nadzwyczajne Zgromadzenie Wspólników w dniu 18 września 1991 r. znalazło się stwierdzenie, że podmiotem prawa z rejestracji wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 jest PPHU H., zaś czternastu wspólników spółki jest uprawnionych do używania znaku. Zgodnie z § 8., w razie podjęcia przez zgromadzenie wspólników uchwały o postawienie spółki w stan likwidacji, wspólnicy zobowiązali się do bezzwłocznego powołania organizacji, która przejmie na siebie obowiązki i uprawnienia podmiotu prawa z rejestracji wspólnego znaku towarowego w celu jego dalszej ochrony i używania. (dowód: wezwanie k.428, odpowiedź k.430, uchwała „Regulamin używania wspólnego znaku towarowego HERBAPOL” k.431-435) Nowy regulamin został ostatecznie zatwierdzony uchwałą zgromadzenia wspólników z 9 kwietnia 2015 r. (dowód: regulamin k.1151-1153)

Wspólnicy spółki PPHU H. przez lata podejmowali decyzje dotyczące kwestii istotnych dla korzystania ze znaku i jego ochrony, a także rejestracji kolejnych znaków z elementem słownym „Herbapol”, m.in. przyjęcia regulaminu używania znaku, rozszerzenia jego ochrony (w postaci graficznej, wykazu chronionych towarów, terytoriów innych państw), dochodzenia roszczeń z tytułu naruszenia, uzgodnienia dotyczące wysokości opłat jakie wspólnicy pozwanej ad 1 uiszczali/-ją z tytułu administrowania ochroną znaku oraz innych usług świadczonych przez spółkę PPHU H.I. Spółka zapewniała forum do uzgodnień oraz realizowała podjęte przez wspólników uchwały. (dowód: zeznania świadka K.K. i zeznania stron k.1968, protokół posiedzenia zgromadzenia wspólników z 18/09/1991 r. k.445-451, wydruk z bazy uprp.pl k.456, faktury k.458-472, korespondencja k.621-629) PPHU H. jest uprawniona do wielu indywidualnych i wspólnych znaków towarowych z elementami słownymi „Herbapol” i „fix”. (dowód: zestawienie k.812, wydruki z baz urzędów rejestracyjnych i świadectwa k.561-562, 866-949, 1050-1123)

Powódki będące wspólnikami mniejszościowymi zarzucają pozwanej ad 1, że realizuje ona faktycznie wolę „H.” S.A. Powódkom trudniej jest obecnie wpływać na kształtowanie polityki ochrony znaku R.312 i realizowanie przez spółkę także interesów gospodarczych wspólników mniejszościowych. Zmarginalizowanie pozycji powódek potwierdza przebieg Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia PPHU H. z 9 kwietnia 2015 r. (dowód: zeznania świadka K.K. i zeznania przedstawicieli stron k.1968, protokół NZW z 9/04/2015 r. z uchwałami k.554-559, korespondencja e-mail z 19/01-2/03/2015 r. k.533-539)

W 2001 r. pozwana ad 3, utożsamiana ze znakiem **HERBAPOL** jako jego właściciel, zaprzestała używania wyróżnika miasta. (dowód: historyczne opakowania produktów k.481-495, ranking marek k.515-517) „H. S.A. uzyskała prawo ochronne na krajowy graficzny znak towarowy przedstawiający listek kojarzony obecnie z działalnością spółek „Herbapol” (R.161463). (dowód: wydruk z bazy uprp.pl k.497). Używane przez nią logo nie zawiera wyróżnika geograficznego „Lublin” lecz wyeksponowany na listku napis „Herbapol” i dopisek „esencja natury”. (dowód: pismo informujące o zmianie logo k.499-500) Spółka PPHU H. nie tylko nie podjęła żadnych działań zmierzających do zaniechania używania przez pozwaną ad 3 tego oznaczenia, ale zaczęła go używać we własnej działalności, m.in. na papierze firmowym. Wobec sprzeciwu pozostałych wspólników, kwestionowany druk papieru firmowego został wycofany w 2004 r. (dowód: druk papieru firmowego k.502-504)

Łódzkie Zakłady Zielarskie „H.” S.A. połączyły się z „H. S.A. i uległy likwidacji w 2001 r. Przed tym jednak wystąpiły do sądu o rejestrację zmiany firmy na „H. ” S.A. Zmiana ta nie doszła do skutku wobec sprzeciwu powódek ad 1 i 3. (dowód: korespondencja k.506-509) W 2003 r. pozwana ad 3 wystąpiła do Urzędu Harmonizacji Rynku Wewnętrznego o rejestrację wspólnotowego znaku towarowego „Herbapol” bez wyróżnika geograficznego, na zielonym listku. Rejestracji odmówiono wobec sprzeciwu powódek ad 1 i 2, wniesionego także w imieniu spółki PPHU H. . (dowód: wydruk z bazy EUIPO k.511-513, zeznania świadka K. K. k.1968)

Znak **HERBAPOL** został zgłoszony przez „H. S.A. do konkursu (...). W przekazie marketingowym stworzonym na potrzeby tego plebiscytu znak był prezentowany jako należący do pozwanej ad 3. Powstanie i historia marki zostały połączone z powstaniem i działalnością „H. S.A. (dowód: wydruk ze strony internetowej k.519-528, 530-531) Powódki zarzucają pozwanej ad 3, że dąży ona, z akceptacją i poparciem PPHU H., do przejęcia znaku **HERBAPOL** R.312 oraz pozostałych znaków towarowych z elementem słownym „Herbapol”.

Strony toczą liczne spory sądowe dotyczące ustalenia zryczałtowanej stawki za ochronę znaków towarowych oraz innych usług świadczonych przez spółkę PPHU H. , zatwierdzenia regulaminu używania znaku towarowego **HERBAPOL**. (dowód: korespondencja k.474-479, 533-552, protokoły z posiedzeń zgromadzenia wspólników PPHU H. k.437-443, 554-559, 564-570, 631-655, orzeczenia sądów k.572-619, 991, 993, 995-1000, 1239-1261), a także o rejestrację przez poszczególnych wspólników kolizyjnych znaków towarowych. (dowód: wyroki NSA z 9/01/2015 r., II GSK 2062/13 i II GSK 2063/13 oraz skarżone wyroki WSA k.953-989, zeznania stron k.1968)

5 czerwca 2017 r. powódki wystąpiły do Urzędu Patentowego RP o ich ujawnienie jako współuprawnionych do wspólnego znaku towarowego HERBAPOL R.312. 29 maja 2018 r. Urząd odmówił uwzględnienia ich wniosków. (dowód: wnioski k.821-843, postanowienia k.845-850)

Ustaleniu przez Sąd okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sporu posłużyły w głównej mierze dowody z dokumentów, fotografii oraz wydruków ze stron internetowych, które nie były kwestionowane, jak chodzi o ich autentyczność, a także dowody z zeznań świadka K. K. oraz przedstawicieli stron, które zgodne były z pozostałym materiałem

dowodowym. Nie wynikały z nich natomiast nieudokumentowane w inny sposób okoliczności istotne dla poczynienia ustaleń co do podmiotu prawa do spornego znaku towarowego. Nie ulega wątpliwości Sądu, że pozwana ad 1 jest ujawniona w rejestrze wspólnych znaków towarowych jako podmiot prawa do znaku słownego **HERBAPOL** zarejestrowanego przez Urząd Patentowy PRL w 1986 r. Powołane wyżej dowody obrazują natomiast zmiany w kręgu podmiotów uprawnionych do używania tego znaku.

W ocenie Sądu, spór stron odnosił się nie tyle do faktów co do prawa, a jego ocena wymagała zastosowania właściwych przepisów i ich odpowiedniej wykładni. Należy podkreślić, że przedmiotem sporu było ustalenie kręgu podmiotów uprawnionych do konkretnego słownego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312, a nie do tożsamyh z nim lub podobnych doń oznaczeń używanych przez strony i inne podmioty od 1959 r. Prawo udzielone przez Urząd Patentowy RP ma charakter formalny, na jego treść nie mają wpływu okoliczności związane z używaniem oznaczenia odróżniającego w działalności gospodarczej, rzeczywista wola (intencje) podmiotów – członków zrzeszenia, które znak zgłosiło i na którego rzecz został on zarejestrowany. Nie mogą one zmienić istotnych faktów, co do których może decydować jedynie urząd rejestracyjny, także dlatego, iż podmioty używające oznaczeń odróżniających z elementem słownym „Herbapol” przed datą pierwszeństwa i po rejestracji znaku chciałyby, odmiennie niż to wynika z decyzji administracyjnej i obowiązujących przepisów, ukształtować wzajemne prawa i obowiązki. W tym zakresie droga sądowa jest zresztą niedopuszczalna, a powoływane przez strony twierdzenia i dowody podlegają pominięciu jako niemające istotnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sporu o ustalenie podmiotu prawa do znaku towarowego.

Bez znaczenia jest także fakt uprzedniego (przed nabyciem prawa do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312) używania przez poprzedniczki prawne powódek i inne podmioty oznaczenia „Herbapol” w firmie, nazwie przedsiębiorstwa, dla wskazania pochodzenia od nich określonych towarów i/lub usług oraz w reklamie, a także wypracowanie przez nie powszechnej znajomości znaku **HERBAPOL**. Stwierdzenie ewentualnych kolizji mogłoby prowadzić do unieważnienia spornego znaku, co do którego decydować może wyłącznie Urząd Patentowy RP, który także stwierdza wygaśnięcie zarejestrowanego znaku towarowego z powodu jego nieużywania.

Na ustalenie podmiotu prawa do znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 nie może mieć wpływu to jaką on ma wartość dla poszczególnych członków organizacji gospodarczej ani to, czy podejmują oni działania sprzeczne z interesem organizacji i jej pozostałych członków. Ich zabezpieczeniu powinien służyć prawidłowo przygotowany regulamin znaku wspólnego i przestrzeganie przez wszystkich zainteresowanych jego postanowień.

Sąd zważył:

Zgodnie z przepisem art. 189 k.p.c., powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa gdy ma w tym interes prawny, który jest materialnoprawną przesłanką powództwa. Celem postępowania sądowego może być zarówno ustalenie pozytywne, jak i negatywne. Powództwo nie ma natomiast na celu ustanowienia prawa na rzecz kogokolwiek albo jego pozbawienia.

Rozstrzygając o zasadności powództwa sąd w pierwszej kolejności ustala istnienie po stronie powoda interesu prawnego, a dopiero później ocenia istnienie lub nieistnienie spornego prawa lub stosunku prawnego. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 13/09/2007 r., III CSK 123/07) Interes prawny stanowi zatem przesłankę merytoryczną powództwa, której brak wystarcza do jego oddalenia. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 24/03/1987 r., III CRN 57/87) Nie ma interesu prawnego w wytoczeniu powództwa o ustalenie osoba, której prawa zostały stwierdzone podczas innego postępowania. Powództwo o ustalenie nie może także zmierzać do uzyskania dowodów, które miałyby być wykorzystane w innym postępowaniu (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 23/02/1999 r., I PKN 597/98, OSNP 2000/8/301), nie może także zmierzać do ustalania podstaw tych praw lub stosunków prawnych, w których rozstrzygnięcie sporów nie należy do drogi sądowej.

Tak jak zostało sformułowane, powództwo nie zmierza do sądowego rozstrzygnięcia o unieważnieniu znaku towarowego **HERBAPOL** zarejestrowanego przez Urząd Patentowy RP pod nr 312 ani do zmiany decyzji administracyjnej wydanej 15 lipca 1986 r. w zakresie ustalenia, że nie jest to znak wspólny, lecz indywidualny. Nawet jeśli intencją powódek byłoby doprowadzenie do zmiany decyzji administracyjnej w tym zakresie, to pozostaje to bez wpływu na sądowe ustalenie ograniczone wyłącznie do wskazania podmiotu prawa do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. Sąd nie rozstrzygnie w tym postępowaniu o jego ważności ani nie zmieni charakteru znaku.

O udzieleniu prawa, jako indywidualnego lub wspólnego decyduje Urząd Patentowy RP. Wynika to w sposób niewątpliwy z przepisów art. 261 ust. 1 pkt 2 oraz pkt 3 w zw. z art. 255 ust. 1 pkt 1 p.w.p., a poprzednio z odpowiednich przepisów ustaw o znakach towarowych z 1963 r. i z 1985 r. W tym zakresie droga sądowa jest niedopuszczalna w rozumieniu art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. Na drodze postępowania cywilnego rozstrzygane są natomiast przez sądy spory o ustalenie podmiotu prawa do znaku towarowego, stosownie do art. 284 pkt 2 w zw. z art. 283 p.w.p. (sprawy o ustalenie prawa do patentu, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji). Domniemanie prawdziwości wpisu w rejestrze znaków towarowych, o którym mowa w art. 228 ust. 4 p.w.p., ma charakter wzruszalny i może być obalone przy pomocy różnych środków dowodowych.

Za uznaniem dopuszczalności drogi sądowej dla rozstrzygania sporów o to komu przysługuje prawo do znaku towarowego, i w tym zakresie obalania domniemania wynikającego z wpisu do rejestru przemawia wieloletnia praktyka Urzędu Patentowego RP znajdująca potwierdzenie także w sporze stron w motywach postanowień wydanych 7 stycznia 2019 r. oraz utrwalona praktyka orzecznicza. W sytuacji kwestionowania prawidłowości ujawnienia w rejestrze podmiotu prawa do znaku towarowego, a nie jego ważności lub charakteru znaku, spór rozstrzyga sąd powszechny w postępowaniu cywilnym.

Stwierdziwszy, że dla rozstrzygania o tym, kto jest podmiotem prawa do znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 jest dopuszczalna należało odnieść ustalony stan faktyczny do ogólnych reguł rządzących ustaleniem prawa lub stosunku prawnego.

Interesem prawnym w rozumieniu art. 189 k.p.c. jest obiektywna (rzeczywiście istniejąca), a nie hipotetyczna (w subiektywnym odczuciu strony) potrzeba prawna uzyskania wyroku odpowiedniej treści występująca wówczas, gdy zaistniała sytuacja naruszenia albo zagrożenia naruszeniem określonej sfery prawnej. (tak Sąd Apelacyjny w Białymstoku w wyroku z 23/05/2014 r., II ACa 313/12 i Sąd Najwyższy w wyroku z 28/11/2002 r., II CKN 1047/00) Interes prawny w ustaleniu należy rozumieć jako potrzebę wprowadzenia jasności co do konkretnego stosunku prawnego lub prawa w celu ochrony przed grożącym naruszeniem sfery prawnej powoda.

Istotą interesu prawnego we wniesieniu powództwa na podstawie art. 189 k.p.c. jest **możliwość stanowczego zakończenia w tym postępowaniu sporu między stronami**, a także oczekiwanie, że rozstrzygnięcie wywoła skutki, w następstwie których sytuacja prawna stron zostanie określona jednoznacznie i tym samym wyeliminowane zostanie, wynikające z błędnego przekonania co do przysługiwania określonych uprawnień, ryzyko naruszenia praw w przyszłości. (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z 15/05/2013 r., III CSK 254/12 i z 15/03/2002 r., II CKN 919/99) O istnieniu po stronie powoda interesu prawnego świadczy możliwość stanowczego zakończenia w tej drodze sporu, natomiast przeciwko jego istnieniu możliwość uzyskania pełniejszej ochrony praw powoda w drodze innego powództwa albo postępowania pozasądowego. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 15/05/2013 r., III CSK 254/12, por. także wyroki z 27/01/2004 r., II CK 387/02, z 4/01/2008 r., III CSK 204/07 i powołane tam orzecznictwo)

Zgodnie z zasadą rozkładu ciężaru dowodu (art. 6 KC), **powód musi udowodnić w procesie o ustalenie, że ma istniejący obiektywnie interes prawny w wytoczeniu powództwa** przeciwko konkretnemu pozwanemu, który przynajmniej potencjalnie, stwarza zagrożenie dla jego prawnie chronionych interesów, a sam skutek, jaki wywoła uprawnomocnienie się wyroku ustalającego zapewni mu ochronę jego praw przez definitywne zakończenie istniejącego między stronami sporu lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu w przyszłości takiego sporu (obiektywnie odpadnie podstawa jego powstania). (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 18/06/2009 r., II CSK 33/09, OSNC 2010, Nr B, poz. 47) **Konsekwencją niewykazania przez powoda istnienia interesu prawnego jest oddalenie powództwa.** (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 6/06/1997 r., II CKN 201/97)

Ocena interesu prawnego wymaga zindywidualizowanych, elastycznych kryteriów, uwzględniających celowościowe podstawy powództwa. Interes ten musi istnieć w chwili orzekania, co wynika z faktu podlegania przez powództwo zasadzie aktualności, zgodnie z którą za podstawę orzeczenia przyjmuje się stan rzeczy istniejący w chwili zamknięcia rozprawy. (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 7/12/2012 r., II CSK 143/12) Sąd ma przy tym obowiązek badania z urzędu, czy po stronie powoda występuje interes prawny w żądaniu ustalenia (tak Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z 9/02/1999 r. I ACa 1105/98, Prok.i Pr. 2000/2/35), który musi być zgodny z prawem, z zasadami współżycia społecznego oraz z celem, któremu ma służyć art. 189 k.p.c. (tak Sąd Najwyższy w wyrokach z 27/06/2001 r., II CKN 898/00 i z 28/11/2002 r., II CKN 1047/00)

Ostatecznie sformułowane w piśmie procesowym z 25 marca 2019 r. powództwo zawiera w sobie element negatywny – zaprzeczenie prawa pozwanej ad 1 oraz pozytywny – ustalenie, że podmiotami prawa do znaku towarowego **HERBAPOL R.312** są powódki oraz pozwane ad 2 i 3,

ewentualnie z określeniem ich udziałów we współwłasności. Na rozprawie w dniu 18 marca 2019 r. pełnomocnicy powódek wyjaśnili, że roszczenia te są od siebie niezależne, pozytywne dla nich rozstrzygnięcie może się zatem sprowadzać do zanegowania prawa spółki PPHU H.I. Nie wykazali jednak istnienia interesu prawnego w takim właśnie ustaleniu.

W ocenie Sądu, w przypadku istnienia podstaw do uwzględnienia jedynie roszczenia z pkt 2. całe powództwo powinno zostać oddalone ze względu na brak interesu prawnego w negatywnym ustaleniu. Żądane orzeczenie, że spółka PPHU H. nie jest podmiotem prawa do znaku towarowego **HERBAPOL R.312** i oddalenie powództwa w zakresie roszczenia z pkt 1. prowadziłyby do sytuacji, w której brak byłoby podmiotu prawa wyłącznego, **wyrok sądu nie kończyłby zatem sporu, do czego powinno zmierzać sądowe ustalenie w trybie art. 189 k.p.c.** Stanu niepewności prawa nie eliminowałoby także ustalenie negatywne (uwzględniające roszczenie z pkt 2.) i pozytywne, że podmiotami prawa są powódki oraz pozwane ad 2 i 3 bez wskazania ich udziałów. W obu przypadkach oddalenie powództwa nie wymaga zbadania słuszności roszczenia z pkt 1. Powódki mają interes prawny wyłącznie w ustaleniu, że pozwana ad 1 nie jest podmiotem prawa do znaku towarowego **HERBAPOL R.312** i jednocześnie, że podmiotami tego są powódki oraz pozwane ad 2 i 3 w określonych w żądaniu ewentualnym udziałach.

Roszczenie o ustalenie, że spółka PPHU H. nie jest podmiotem prawa do znaku towarowego HERBAPOL R.312 jest uzasadnione: Znak ten został zarejestrowany jako wspólny na rzecz Zrzeszenia Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H. ”. Zgodnie z intencją Zrzeszenia i należących do niego wówczas spółek, z chwilą jego likwidacji (z dniem 31 sierpnia 1989 r.) prawo wyłączne miało przejść na spółkę PPHU H. I. Wynika to w sposób niewątpliwy z treści pism skierowanych do Urzędu Patentowego RP. Dla skutecznego nabycia prawa przez pozwaną ad 1 konieczne było jednak zawarcie odpowiedniej umowy z zachowaniem formy pisemnej z datą pewną. Wymóg taki nakładał obowiązujący wówczas przepis art. 15 ust. 2 ustawy z 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych (Dz.U. nr 5 poz. 17)

Zważywszy, że pozwana ad 1 nie przedstawiła umowy ani innego dowodu nabycia prawa należy stwierdzić, że jej ujawnienie w rejestrze wspólnych znaków towarowych nie miało podstaw w przepisie § 33 ust. 1 zarządzenia Prezesa Urzędu Patentowego Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie ochrony znaków towarowych z dnia 20 czerwca 1985 r. (M.P. Nr 18, poz. 143) uchwalonego na podstawie art. 39 ust. 4, art. 48 i art. 54 ust. 4 ustawy z 31 stycznia 1985 r. o znakach towarowych. Zgodnie z ust. 1. zarządzenia, w celu uzyskania wpisu do rejestru zmiany uprawnionego z tytułu rejestracji znaku towarowego należało złożyć wniosek o dokonanie wpisu, uiścić należną opłatę oraz załączyć dokument umowy przeniesienia prawa z rejestracji. Do wniosku w sprawie przeniesienia prawa z rejestracji znaku towarowego należało załączyć oświadczenie zbywcy, że na jego rzecz nie są zarejestrowane podobne znaki towarowe dla towarów tego samego rodzaju. (ust. 2.) Konsekwencją niezłożenia umowy winno być wezwanie wnioskodawcy do uzupełnienia braku w tym zakresie, a w przypadku jego nieuzupełnienia w terminie, pozostawienie wniosku bez rozpoznania. (§ 34.) Pozwana ad 1 nie przedstawiła umowy nabycia prawa do znaku wspólnego i nie została wezwana do uzupełnienia braków w tym zakresie, choć w tym czasie było to jeszcze możliwe i zgodne z wolą zainteresowanych – Zrzeszenia, jego członków, spółki PPHU H. i jej wspólników.

Wbrew przekonaniu pozwanych, umowy przeniesienia prawa do znaku wspólnego nie stanowiły: uchwała nr 84 Rady Zrzeszenia podjęta 23 maja 1989 r., pismo Zrzeszenia datowane na 21 lutego 1989 r. i wniosek spółki PPHU H. z 30 czerwca 1989 r. o jej ujawnienie w rejestrze wobec mającej nastąpić likwidacji dotychczas uprawnionego. Nie stanowią one oświadczeń woli składanych drugiej z umawiających się stron i nie określają warunków na jakich dochodzi do przeniesienia prawa do znaku towarowego **HERBAPOL R.312**, w szczególności *essentialia negotii*. Źródłem nabycia prawa do znaku nie była także umowa spółki zawarta w dniu 17 marca 1989 r. przez członków Zrzeszenia. Nie mogli oni skutecznie rozporządzać prawem podmiotowym, którego nie posiadali, ich uprawnienia ograniczały się bowiem do używania znaku. W pierwotnej wersji umowy prawo do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL R.312** nie zostało zresztą wymienione jako wkład i składnik jej majątku, co dodatkowo wskazuje na to, że wspólnicy uważali Zrzeszenie za podmiot prawa do wspólnego znaku towarowego.

Roszczenie o ustalenie kto jest podmiotem prawa nie jest uzasadnione:

Żądanie ustalenia, że powódki oraz pozwane ad 2 i 3 są podmiotami prawa do znaku towarowego **HERBAPOL R.312** oparte jest na założeniu, że rejestracja znaku wspólnego dokonana przez Urząd Patentowy PRL decyzją wydaną w dniu 15 lipca 1986 r. nastąpiła nie na rzecz Zrzeszenia Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H.”, lecz na rzecz jego członków. Równocześnie powódki forsują koncepcję udzielenia prawa wyłącznie na rzecz członków Zrzeszenia, którego rola ograniczała się do administrowania znakiem. Po likwidacji Zrzeszenia w 1989 r. oraz likwidacji i zmianach własnościowych w kręgu zrzeszonych podmiotów prawo (na zasadach współwłasności) należeć ma, zdaniem powódek, do Wrocławskich Zakładów Zielarskich „H.” S.A., Poznańskich Zakładów Zielarskich „H.” S.A., Krakowskich Zakładów Zielarskich „H.” w Krakowie S.A., „H. S.A. i H. spółki z o.o.

Uznanie słuszności postawionej tezy zależy od stwierdzenia, że przepisy obowiązujące w dacie rejestracji znaku towarowego **HERBAPOL R.312**, znajdujące zastosowanie do oceny jego zgłoszenia dopuszczały możliwość udzielenia prawa do znaku wspólnego na rzecz wielu podmiotów - członków organizacji gospodarczej, ewentualnie wspólnie z nią. Z tezą tą nie można się zgodzić. Jej uwzględnieniu sprzeciwia się **zasada jawności rejestrów prowadzonych przez Urząd Patentowy**. Akceptacja twierdzeń powódek prowadziłaby do sytuacji, w której podmioty prawa do znaku towarowego nie byłyby w rejestrze ujawniane. Co więcej, pod rządami ustawy z 1963 r. nie można byłoby ustalić, do kogo prawo należy nawet zapoznawszy się z aktami, ponieważ nie było obowiązku wskazywania w zgłoszeniu członków organizacji gospodarczej ani składania regulaminu znaku wspólnego. W rejestrze byłby natomiast ujawniany jeden z podmiotów prawa lub osoba, której to prawo w ogóle nie przysługuje (w tej kwestii stanowisko powódek są wewnętrznie sprzeczne, w postępowaniu przed Urzędem Patentowym RP żądają one bowiem ich ujawnienia jako współuprawnionych obok spółki PPHU H. , uznają zatem Zrzeszenie za jeden z podmiotów prawa).

Przeciwko uznaniu podmiotowości członków organizacji gospodarczej prawa do wspólnego znaku towarowego przemawia brzmienie przepisów ustaw o znakach towarowych z 1963 r. i z 1985 r. Z treści art. 35 ustawy z dnia 28 marca 1963 r. (Dz.U. Nr 14, poz. 73) wynika wprost, że jako wspólne

mogły być rejestrowane znaki towarowe, zgłoszone przez zjednoczenia przedsiębiorstw państwowych, organizacje gospodarcze, łączące przedsiębiorstwa państwowe, spółdzielcze i inne oraz związki spółdzielcze. (ust. 1) To na rzecz tych organizacji następowała rejestracja, one zatem były podmiotami udzielanego przez Urząd Patentowy prawa. Ustawa w ogóle nie przewidywała możliwości udzielenia prawa do znaku indywidualnego ani wspólnego na rzecz wielu podmiotów (w art. 5 ust. 2 używa się liczby pojedynczej).

Prawo do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 przysługiwało Zrzeszeniu Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „Herbapol”. Z podania złożonego 28 września 1984 r. w żadnym razie nie wynika, że występowało ono w imieniu i na rzecz członków wnosząc o udzielenie im prawa do znaku towarowego. Ustawa o znakach towarowych z 1963 r. utożsamia zgłaszającego z podmiotem, na rzecz którego znak ma zostać zarejestrowany (podmiotem prawa). Z jej przepisów w żadnym razie nie wynika, że zgłaszający może się ubiegać o rejestrację na rzecz innego podmiotu, w szczególności nie stanowi o tym art. 35 w odniesieniu do znaku wspólnego. Rozróżnienie między znakiem indywidualnym a wspólnym polega na tym, że wyłączność używania tego pierwszego przynależy uprawnionemu (zgłaszającemu), zgodnie z art. 7 ust. 1, podczas gdy znak wspólny używać mogą prócz uprawnionej organizacji gospodarczej, także podmioty w niej skupione bez konieczności zawierania przez nie umów licencyjnych. Mamy zatem w tym przypadku do czynienia z rozróżnieniem podmiotu, któremu służy formalne prawo wyłączne, którym jest organizacja gospodarcza, od podmiotów, które nabywają *ex lege*, pochodne od członkostwa w organizacji, prawo ograniczone do używania znaku towarowego.

Skoro zatem w 1984 r. podmioty skupione w Zrzeszeniu Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H.I” zdecydowały o zgłoszeniu znaku wspólnego i takie prawo zostało przez Urząd Patentowy PRL udzielone, to ich uprawnienie ogranicza się do używania znaku towarowego **HERBAPOL** R.312 dla towarów, dla których został on zarejestrowany, a podmiotem prawa z rejestracji było wyłącznie Zrzeszenie (do czasu jego likwidacji).

Przyjęciu, że prawo do znaku wspólnego przysługiwało organizacji gospodarczej i zrzeszonym w niej członkom, lub tylko samym członkom, sprzeciwia się charakter znaku używanego przez wiele podmiotów oraz cel jego ochrony na ich rzecz. Ustawa wyraźnie rozdziela zakres uprawnień tych podmiotów przyznając organizacji gospodarczej, a także zrzeszonym w niej przedsiębiorstwom, spółdzielniom i innym jednostkom gospodarczym uprawnienia do oznaczania towarów zarejestrowanym wspólnym znakiem towarowym. (art. 35 ust. 2) Wyłącznie organizacja gospodarcza uprawniona była natomiast do występowania z roszczeniami i skargami z powodu naruszania praw, wynikających z rejestracji znaku wspólnego. (art. 36) Takie unormowanie jest uzasadnione koniecznością eliminacji ewentualnych wątpliwości co do tego, kto jest podmiotem prawa reprezentującym na zewnątrz interesy członków organizacji gospodarczej używających znaku wspólnego.

Z powołanych przepisów wynika jasno, że podmiotem prawa do wspólnego znaku towarowego zgłoszonego pod rządami ustawy o znakach towarowych z 1963 r. była zgłaszająca organizacja gospodarcza, na rzecz której urząd dokonał rejestracji znaku wspólnego, podczas gdy przedsiębiorstwa członkowie organizacji gospodarczej mieli uprawnienia ograniczone do używania znaku wspólnego. Nie byli oni ujawniani w rejestrze, nie mogli samodzielnie zwalczać naruszeń. Brak

także podstaw do przyznania im uprawnień do samodzielnego występowania o przedłużenie ochrony, udzielania licencji, czy przenoszenia ich prawa na rzecz osób niebędących członkami organizacji gospodarczej. Poza jednoznacznym brzmieniem art. 35 cyt. ustawy, tak istotne ograniczenie zakresu uprawnień członków organizacji gospodarczej przemawia przeciwko możliwości uznania ich za podmioty wspólnego prawa do znaku wspólnego.

Powódki poszukują uzasadnienia dla forsowanej przez nie koncepcji w przepisach Konwencji o ochronie własności przemysłowej podpisanej w Paryżu 20 marca 1883 r. Tymczasem z art. 37 cyt. ustawy wynika tylko tyle, że zasady określone dla znaków wspólnych znajdowały zastosowanie do ochrony związkowych znaków towarowych należących do związków przedsiębiorców mających siedzibę w obcych państwach należących do Międzynarodowego Związku Ochrony Własności Przemysłowej oraz przyznaną im osobowość prawną (ust. 1), a w innych państwach na zasadzie wzajemności. (ust. 2.) Nie oznacza natomiast, że przepisy Konwencji paryskiej (w wersji Aktu sztokholmskiego przyjętego przez Polskę 5 grudnia 1974 r., w odniesieniu do znaku wspólnego art. 7bis, a nie art. 5C ust. 3) wywołują bezpośredni skutek w zakresie określenia podmiotu prawa do znaku wspólnego zarejestrowanego przez Urząd Patentowy na rzecz osoby fizycznej lub prawnej mających miejsce zamieszkania lub siedzibę w PRL oraz treści tego prawa, w porównaniu z tym co wynika z obowiązujących przepisów i wydanej na ich podstawie decyzji administracyjnej. To, czy przywileje konwencyjne odnoszące się do zagranicznych osób fizycznych i prawnych rozciągały się także na osoby krajowe zależało wyłącznie od polskiego ustawodawcy.

W ocenie Sądu przedstawione przez powódki obszerne twierdzenia, bogaty materiał dowodowy i szeroka argumentacja prawna nie przekonują o słuszności dochodzonych przez nie roszczeń z pkt 1. ze względu na brak ich uzasadnienia w treści przepisów ustawy o znakach towarowych z 28 marca 1963 r. Forsowanych przez powódki tez nie da się wyprowadzić z brzmienia przepisów stosując wykładnię językową, systemową ani celowościową. Powódki usiłują nadać normom prawnym treść, która byłaby zgodna z ich oczekiwaniami, co samo w sobie nie może stanowić podstawy uwzględnienia ich roszczeń. Używają przy tym pojęć nieznanymi ustawom o znakach towarowych z 1963 r i 1985 r. ani ustawie z 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (np. administrowanie ochroną znaku, dzierżenie, powiernictwo).

Prawo formalne tym różni się od nabytego przez używanie znaku towarowego powszechnie znanego, że o podmiocie uprawnionym, przedmiocie rejestracji, podobnie jak o jego treści i zakresie ochrony decyduje urząd, a nie wola stron, które w jakimś zakresie korzystają z oznaczenia odróżniającego. Wzajemne relacje członków organizacji gospodarczej i ich stosunki z tą organizacją pozostają bez wpływu na zakres uprawnień wynikający wprost z ustawy. Podmiotowości prawnej nie można w szczególności wyprowadzić z wpływu jednego lub niektórych jej członków na decyzje organizacji ani ze sposobu jej działania w zakresie ochrony znaku wspólnego przed naruszeniami. O tym, że to członkowie organizacji gospodarczej mają wspólne z nią prawo do znaku wspólnego nie decydują zasady ponoszenia kosztów ochrony ani ich fakturowanie. Także ich wpływ na zgłaszanie kolejnych znaków towarowych z elementem słownym „Herbapol”, wnioski o rozszerzanie ochrony na

nowe terytoria oraz w nowych klasach klasyfikacji nicejskiej nie czyni ze współników spółki PPHU H. podmiotów prawa do znaku towarowego **HERBAPOL** R.312, ponieważ żaden przepis o tym nie stanowi. Zmiana w zakresie podmiotu prawa do znaku wspólnego mogłaby wynikać jedynie z jego skutecznego przeniesienia na rzecz innej organizacji gospodarczej.

Zrzeszenie Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „H.” nie przestało być podmiotem prawa do znaku wspólnego po uchwaleniu ustawy z 31 stycznia 1985 r., ponieważ przepisy przejściowe nie zawierały takiego unormowania (art. 60). Co więcej, uchwalony przez członków Zrzeszenia, zgodnie z wymogami art. 33 tej ustawy, regulamin potwierdzał, że ich uprawnienia ograniczają się wyłącznie do używania znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. Nabycia prawa podmiotowego przez członków Zrzeszenia Przedsiębiorców Przemysłu Zielarskiego „Herbapol” nie można wiązać z jego likwidacją z dniem 31 sierpnia 1989 r. Takiego skutku (*ex lege*) nie przewidywały przepisy ustawy o znakach towarowych z 31 stycznia 1985 r. ani ustawy z 24 lutego 1989 r. o niektórych warunkach konsolidacji gospodarki narodowej oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz.U. nr 10, poz.57).

W przekonaniu Sądu jasne sformułowanie przepisów regulujących nabycie i wykonywanie prawa do znaku wspólnego czyni zbędnym odnoszenie się do przedstawianych w motywach pozwu, odpowiedzi na pozew oraz pism procesowych licznych poglądów doktryny i orzecznictwa. Są one zresztą przywoływane z dużą swobodą i w przeważającej mierze nie dotyczą sytuacji, z którą mamy do czynienia w tym postępowaniu, często także są cytowane w sposób nieoddający ich rzeczywistego znaczenia.

Uznanie przez sąd powszechny lub administracyjny rozstrzygający w jakimś zakresie spór stron, że służy im wspólne prawo do znaku towarowego **HERBAPOL** R.312, nie jest wiążący dla Sądu w tym postępowaniu. Powódki często formułują tezy, z którymi dość trudno w ogóle dyskutować, tak dalekie są one bowiem od istoty problemu. Ich celem jest odzyskanie wpływu na decyzje dotyczące realizacji prawa do znaku towarowego, temu są podporządkowane powoływane okoliczności faktyczne i argumentacja, problem stanowi tylko to, że jest ona oparta na założeniach, które nie mają umocowania w przepisach prawa. Powódki przedstawiają swoją wersję prawa znaków towarowych niemającą oparcia w brzmieniu przepisów, systemowo niespójną, częstokroć wewnętrznie sprzeczną. Słabości forsowanej przez nie koncepcji dowodzi nie tylko nieumiejętność jej jasnego i przekonującego umotywowania ale przede wszystkim problem z prawidłowym sformułowaniem powództwa oraz przedstawieniem konkretnych faktów na jego poparcie.

Powódki zdają się utożsamiać zarejestrowany wspólny znak towarowy **HERBAPOL** R.312 z innymi oznaczeniami odróżniającymi z elementem słownym „Herbapol”, w tym znakiem powszechnie znanym, z firmą i nazwą przedsiębiorstwa. Nie odróżniają znaku indywidualnego od wspólnego błędnie przenosząc na ten ostatni konstrukcję wspólnego prawa, która nie wynika z treści przepisów ani z systemu prawa znaków towarowych i jego instytucji. Wskutek licznych, większych lub mniejszych nieprawidłowości, celowego przeinaczania norm prawnych lub ich błędnego rozumienia, forsowana teza o istnieniu wspólnego prawa ochronnego na znak wspólny przynależnego członkom organizacji gospodarczej, która jest współuprawnionym, powiernikiem, administratorem lub dzierżycielem, nie

może być uznana za słuszną i uzasadniać ustalenia zgodnego z roszczeniem ewentualnym z pkt 1. pozwu.

Jeśli faktycznie przedsiębiorstwa zgrupowane w zrzeszeniu zamierzały nabyć prawa do znaku towarowego **HERBAPOL** R.312, a nie jedynie prawo do jego używania, to winny były go zgłosić i uzyskać wspólne prawo ochronne na indywidualny znak towarowy. Jeśli zaś zamierzały zagwarantować sobie wpływ na sposób korzystania ze znaku, to powinny były zadbać o uchwalenie odpowiedniego regulaminu albo o umieszczenie w umowie spółki PPHU H. lub w jej statucie takiego zapisu, który każdemu ze wspólników przyznawałby równy głos niezależnie od wielkości udziałów w spółce. Decydując się na poddanie wspólnego znaku towarowego regułom korporacyjnym powódki musiały liczyć się z tym, że znajdą do niego zastosowanie ogólne przepisy prawa handlowego. W konsekwencji, ich interesy są dziś gwarantowane tylko w takim zakresie, w jakim ustawodawca chroni wspólników mniejszościowych.

Ze względu na treść powołanych przepisów należy uznać, że roszczenie z pkt 1. nie zasługuje na uwzględnienie ponieważ powódkom i pozwanym ad 2 i 3 służy jedynie prawo używania wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL** R.312, nie są one natomiast podmiotami prawa do tego znaku.

Na marginesie należy także poddać w wątpliwość interes prawny powódek w ustaleniu, które (wg roszczenia ewentualnego) prowadzić będzie do powstania zbliżonej do obecnej przewagi głosów i wpływu pozwanych na decyzje dotyczące znaku towarowego **HERBAPOL** R.312. Ze sposobu prowadzenia sprawy i przedstawianej w toku postępowania argumentacji wynika raczej, że powódki nie zmierzają do ustalenia zgodnego ze stanem prawnym wpisu uprawnionego w rejestrze wspólnych znaków towarowych Urzędu Patentowego RP, lecz do uzyskania argumentu w sporze wewnętrznym z pozwanymi, choćby miało nim być nawet unieważnienie prawa do znaku towarowego **HERBAPOL** R.312, a następnie prowadzenie sporów o nabyte później przez spółkę PPHU Herbapol prawa do wspólnych i indywidualnych znaków towarowych z elementem słownym „Herbapol” wymienionych na stronie 21. odpowiedzi na pozew pozwanej ad 1.

Przemawia za tym uzasadnienie powództwa: Interes prawny w ustaleniu powódki motywują kwestionowaniem ich praw jako współwłaścicieli znaku towarowego **HERBAPOL**, potrzebą uzyskania ochrony przez trwałym zmarginalizowaniem ich pozycji prawnej, angażowaniem w liczne, długotrwałe i kosztowne spory, które są wynikiem realizacji interesów „H. S.A., która formalnie w tych sporach nie uczestniczy i nie ponosi z tego tytułu żadnych kosztów, wszelkie koszty związane z finansowaniem działalności PPHU H. ponoszone są przez wszystkich wspólników w częściach równych. Zdaniem powódek, dalsze utrzymywanie obecnego stanu rzeczy w istotny sposób zagraża ich interesom zarówno prawnym, jak i ekonomicznym. Usunięcie istniejącego stanu niepewności co do statusu powódek w zakresie znaku R.312, który to stan umożliwia pozwanej ad 3, wykorzystującej pozycję dominującą w PPHU H. , podejmowanie działań mających na celu wywołanie paraliżu decyzyjnego w kontekście zarządzania znakiem R.312 możliwe jest – ich zdaniem - wyłącznie w drodze powództwa o ustalenie. Także zeznania przedstawicieli powodowych spółek przekonują o tym, że to postępowanie

w rzeczywistości nie ma służyć ustaleniu podmiotu prawa do znaku towarowego **HERBAPOL R.312** lecz wzmocnieniu ich pozycji w spółce PPHU H. i zabezpieczeniu ich wpływu na decyzje dotyczące korzystania ze znaków towarowych z elementem słownym „Herbapol”. Taki interes nie może być skutecznie zrealizowany w postępowaniu o ustalenie podmiotu prawa do wspólnego znaku towarowego **HERBAPOL R.312**. (*a contrario* art. 189 k.p.c.)

Nie jest rzeczą Sądu dokonywanie oceny słuszności takiej decyzji z punktu widzenia interesów gospodarczych wspólników PPHU H., **jeśli jednak żądanie pozwu ma być przyczyną i motywem dalszych sporów, to oddalenie powództwa uzasadnione jest dodatkowo brakiem interesu prawnego w ustaleniu.**

O kosztach Sąd orzekł na zasadzie art. 98 k.p.c. – odpowiedzialności za wynik sporu.

Do niezbędnych kosztów procesu strony reprezentowanej przez adwokata zalicza się wynagrodzenie, jednak nie wyższe niż stawki opłat określone w odrębnych przepisach i wydatki jednego adwokata, koszty sądowe oraz koszty nakazanego przez sąd osobistego stawiennictwa strony. (§ 3 art. 98 k.p.c.) Stronom reprezentowanym przez radcę prawnego zwraca się koszty w wysokości należnej według przepisów o wynagrodzeniu adwokata. (art. 99 k.p.c.)

Opłaty za czynności radców prawnych przed organami wymiaru sprawiedliwości określa rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22/10/2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jednolity z 3/01/2018 r.). Zasądzając opłatę sąd bierze pod uwagę niezbędny nakład pracy, a także charakter sprawy i wkład pracy pełnomocnika w przyczynienie się do jej wyjaśnienia i rozstrzygnięcia. (§ 15.) W sprawie o ustalenie prawa do patentu, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji wynagrodzenie wynosi 1.200 zł (§ 8 ust. 1 pkt 18).

Opłaty za czynności adwokatów określa rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22/10/2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie. Opłaty stanowiące podstawę zasądzania kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich ustala się z uwzględnieniem stawek minimalnych określonych w rozdziałach 2-4. (§ 15 ust.1.) Opłatę w sprawach wymagających przeprowadzenia rozprawy ustala się w wysokości przewyższającej stawkę minimalną, która nie może przekroczyć sześciokrotności tej stawki, ani wartości przedmiotu sprawy, jeśli uzasadnia to: 1) niezbędny nakład pracy adwokata, w szczególności poświęcony czas na przygotowanie się do prowadzenia sprawy, liczba stawiennictw w sądzie, w tym na rozprawach i posiedzeniach, czynności podjęte w sprawie, w tym czynności podjęte w celu polubownego rozwiązania sporu, również przed wniesieniem pozwu; 2) wartość przedmiotu sprawy; 3) wkład pracy adwokata w przyczynienie się do wyjaśnienia okoliczności faktycznych istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, jak również do wyjaśnienia i rozstrzygnięcia istotnych zagadnień prawnych budzących wątpliwości w orzecznictwie i doktrynie; 4) rodzaj i złożoność sprawy, w szczególności tryb i czas prowadzenia sprawy, obszerność zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego, w szczególności dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego lub biegłych sądowych, dowodu z zeznań świadków, dowodu z dokumentów, o znacznym stopniu skomplikowania i obszerności. (§ 15 ust.3.) W sprawie o ustalenie prawa do patentu, prawa ochronnego lub prawa z rejestracji wynagrodzenie wynosi 1.200 zł (§ 8 ust. 1 pkt 18).

Ze względu na charakter sprawy, jej wagę i stopień skomplikowania i czas trwania postępowania, Sąd uznał, że adekwatne do nakładu pracy pełnomocników pozwanych wykonujących zawody adwokata i radcy prawnego będzie wynagrodzenie w minimalnej wysokości od każdej z powódek.